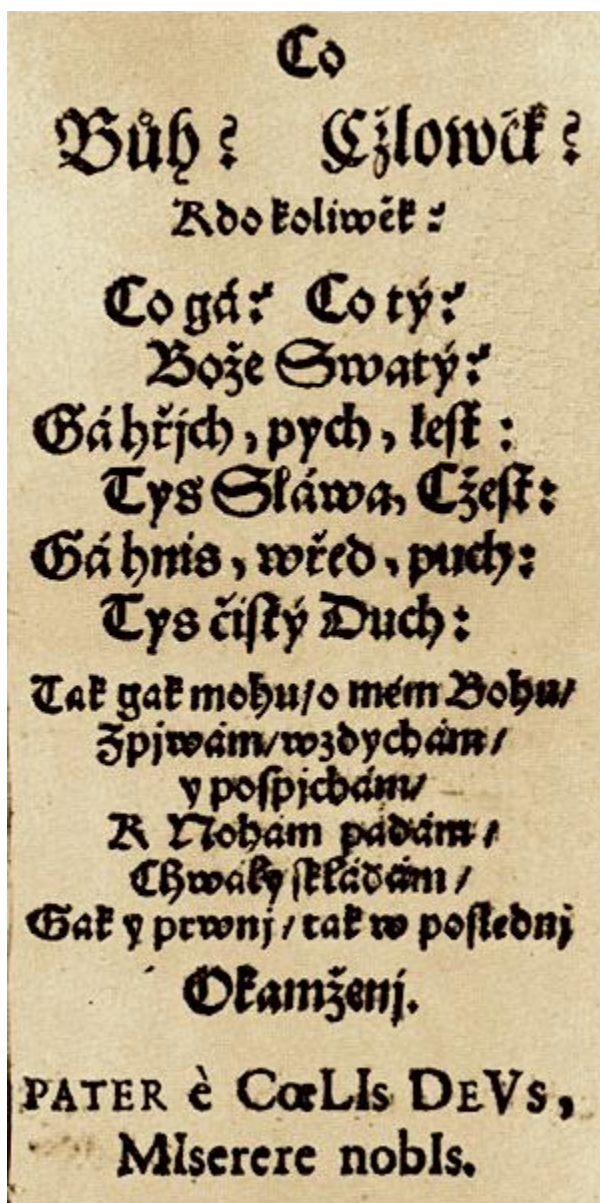

Co Bůh? Člověk?

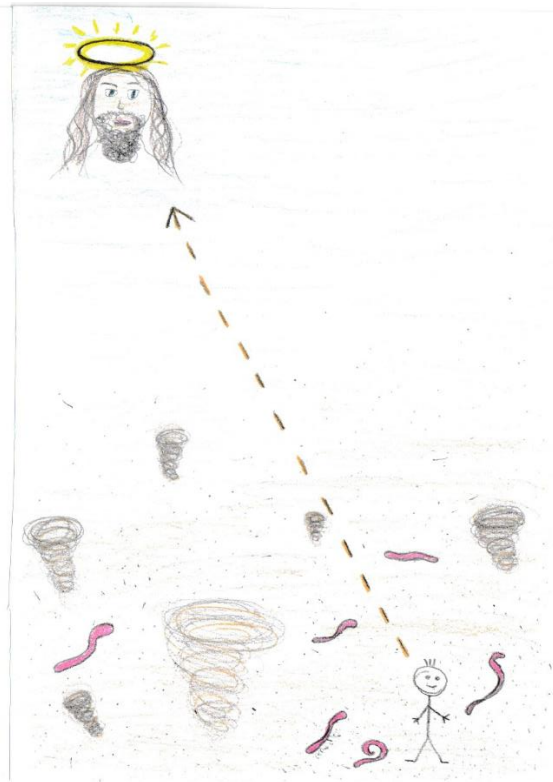
Stalo se vám někdy, že jste bezradně seděli nad textem básně a nevěděli, jak ji uchopit? A co teprve ve chvíli, kdy se jedná o text, který vznikl skoro před čtyřmi sty lety?

Studenti 5. A si vyzkoušeli vnímat čtený text jiným způsobem. Na základě úryvku z básnické skladby Bedřicha Bridela *Co Bůh? Člověk?* vytvářeli v deseti minutách tematické ilustrace důležitých motivů, které dle úsudku studentů vystihují daný úsek básně. Sami můžete posoudit, jak se jim podařilo vystihnout kontrast, který prochází nejen ilustrovanými úseky, ale celou skladbou.

Smím-li já z hlíny hrstka,
jednom před tebou pisknouti,
prášek neb prášku částka,
něco se snad poděknouti?
Ach, Bože můj, co jsi ty?
Co jsem já? Malý červíček,
kyž jsem hlasem chvály tvý!
Jsem, pravím, špatný človíček.

Já jsem dejm, vítr, pára,
z semena spolu smíšený,
krátký den, a dnův čára,
zrozen jsem z života ženy:
tys propast, z nížto všeho
všech všudy věcí zrození,
rod jednoho každého,
život první i poslední.

Chci-li mléko, smetanu
neb kruhy cukrkandrové,
u tebe vše dostanu,
cukrové, koriandrové.
Nač balšám, nač z ryb barva,
nebo roucho šarlatové,
nač kment, předivo z červa,
roucho tkané i kmentové?

Láska má své nové šaty,
jest to nejlepší odění,
oděv lásky bohatý,
nepotřeba jiné jmění.
Láska nejlepší barvy,
nejvonnější libá vůně,
netřeba jiné larvy,
po ní nížádný nestůně.

Já jsem vejražek pletli,
z šťavy květ jsem mladý polní,
můj život velmi rychlý,
k hrobu mně brzy zazvoní:
ty pak kuješ kamínek
z hnisu, z rosy a z krůpěje,
duši drahý prstýnek,
můj se rod odtud sem leje.

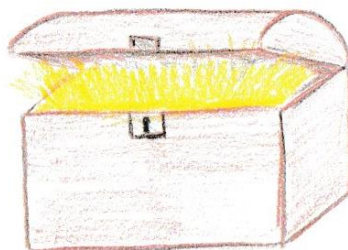
Já popel, prach, a bláto,
trupl země, a hnůj shnilý,
ty sem přidáváš zlato,
činíš můj nástroj spanilý:
co jsi, ó Bože svatý?
coť mám před tebou řeknouti?
Tvou jsem, ach, láskou jatý!
Smím-li jen k tobě vzdechnouti?

Já jsem bída neřestí,
chudoba, samé žebrání:
tys poklad, pouhé štěstí,
všeho dobrého oplejvání,
tys původ všeho dobrého,
tys poklad velmi podivný.
Já kořen všeho zlého,
mrzký, nestálý, pochybný.

Co teď, co budoucího,
ty jsi všeho povědomý,
já jsem srdce tupýho,

sám svého nepovědomý.
Tys smysl, rada všeho,
neomylná prozřetelnost:
já pak pychu zlostného
všecka všudy ošemetnost.

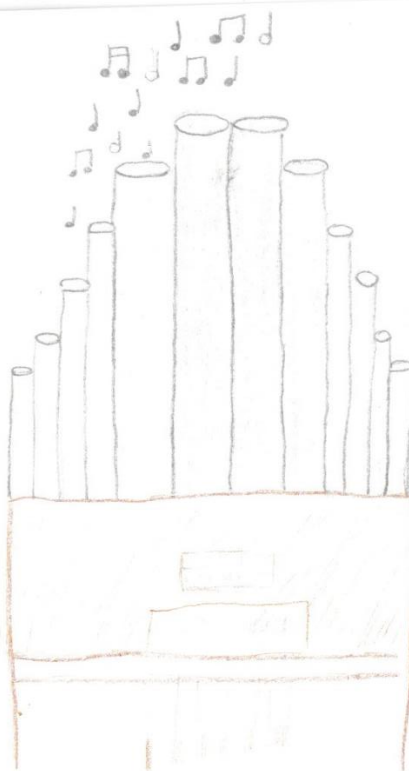
Tys propasti dno, svršek,
 já nejmenší krůpějička,
 ty jsi slunce okršlek,
 já jeho malá jiskřička,
 ty jsi květu samý květ,
 já jsem jen pejří polední,
 rosy's rosa, nový's svět,
 já pak bublínka večerní.

Já mlha, mráz, kruh ledu,
 tys radosti neskončenost,
 náchylný k bidám, k pádu,
 tys pak pevná trvánlivost.
 Já jsem kroužek bolesti,
 ty jsi stalostalá pevnost,
 já jsem kolo žalosti,
 ty jsi neskončená radost.

Já kvílení, bublání,
 tys zpěv, zvuk, pěkné varhany,
 toužení, naříkání,
 pronikáš na všechny strany,
 tys světlem, já temností,
 já bláto, a tys čistota,
 tys milost, já tesknosti,
 tys bezpečnost, a já psota.

Ty jsi sladkost, a já jed,
 tys lahodný, já kyselý;
 já žluč, hořkost, a tys med,
 já smutný, a tys veselý;
 já nemoc, tys zhojení,
 já zimnice, tys uzdravení,
 já hřích, ty odpuštění,
 já nepravost, tys spasení.

Já škaredý, tys pěkný,
já zlost, a tys oslavení,
já mrzký, tys počestný,
já půtka, tys zvítězení;
já bitva, tys můj věnec,
já práce, tys má odplata,
tys potejkání konec,
tys odplata drahá zlata.

Tys perla, kment, hedvábi,
tys božská, hrozná velebnosť
ta k sobě všechno vábí,
neobsáhlost, neskončenost.
Já pak jáma, sklep, co jsem?
jsem potvora nepravosti.
Já kazichléb jen, co jsem?
Hra všelijaké marnosti.

Já nad peří létavé,
i nad vítr jsem marnější,
nad ty prášky mihavé,
i nad prach jsem vrtkavější;
já jsem nadutá pěna,
v štěstí jsem nejvyskočnější,

potom když je proměna,
v neštěstí nejzlobivější.

Já nad oteklé vředy,
i nad hnůj jsem ohavnější,
všecken zapuchlý, bledý,
nad jed i mor ohyzdnější.
Já jsem samý pouhý vřed,
umrlčina zpráchnivělá,
puch, hnůj, hnis, jizlivý jed
pro svrab oplzlého těla.

Bůh
štěstí

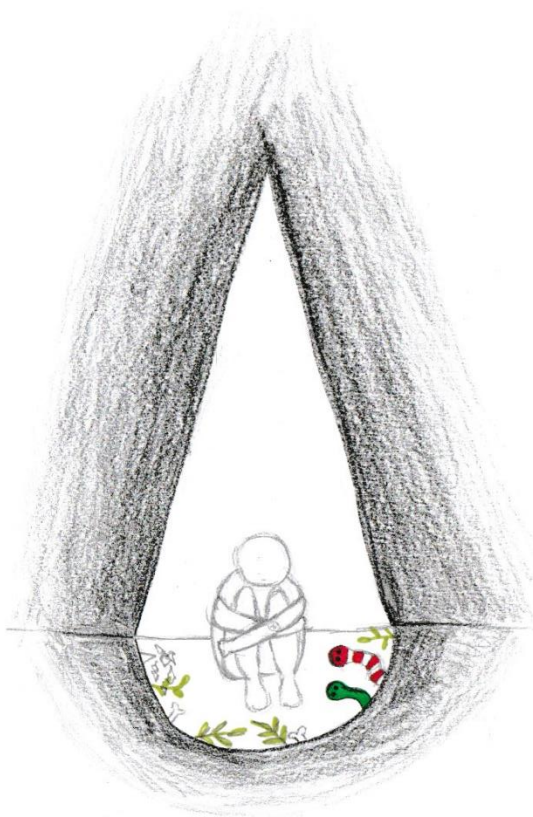
Já jsem hříchův kaliště,
samá a pouhá shnilota,
červ, pouhé smradlaviště,
neřest, nouze, bída, psota.
Mě rak ohyzdný zžírá,
já jsem jednom nakažení,
v němž se hnis a hnůj sbírá,
smrti jisté předzvědění.

Já jsem zakrytou skrejší
hadův, jenž se ve mně plazí,
já, v němž jako v peleši,
rádi zlí duchové vězí;
já jsem pekla pochodně,
věčně vždy hořící svíce,
neskončeného ohně
pokrm, potrava a píce.

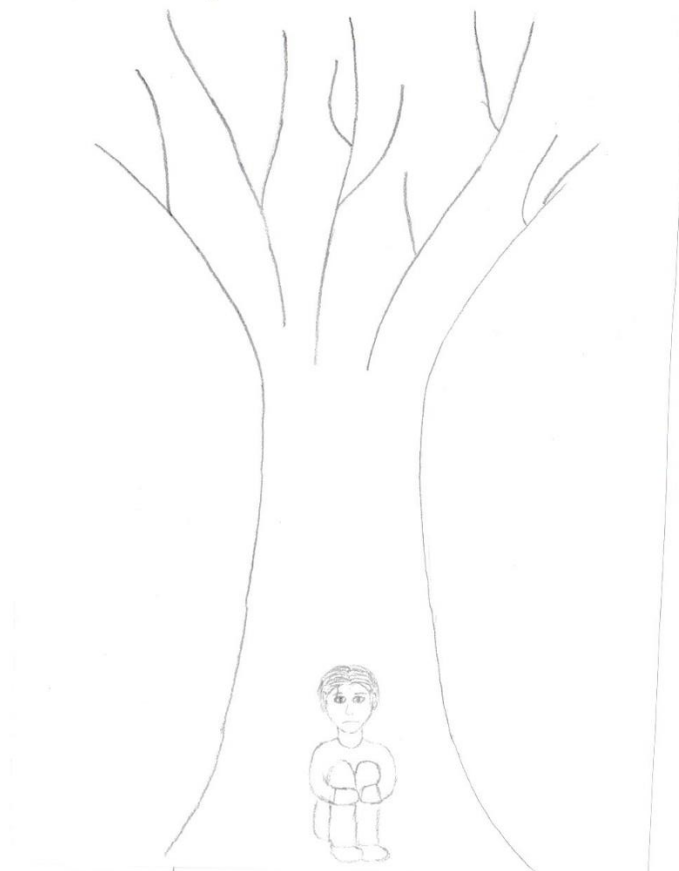
Já jsem přivřená v těle
mrzkost se vší ohyzdností,
mé tělo bude vcele
zeměplazům za dědictví;
já jsem velmi laciný,
nedali by za mě halce,
poněvadž jsem vzat z hlíny,
nedali by ani malce.

Já nad slámu, květ, seno,
jako pléva jsem laciný,
i nad žabí plemeno,
špatnější, i nad luštiny;
já pravdy stín zatmělý,
nejsem něco, než nijakost,
já jsem šat, střep zetlelý,
mrcha, mrva, kůže a kost.

Zahrada jsi bez křoví,
 ovotce jsi bez luštiny,
 sklad, než kdo o něm ví?
 Propast's veliké hlubiny.
 V té se topím propasti,
 v tomto se světle zatmívám,
 v té mé rozmilé vlasti
 všecken pohřížený bývám.

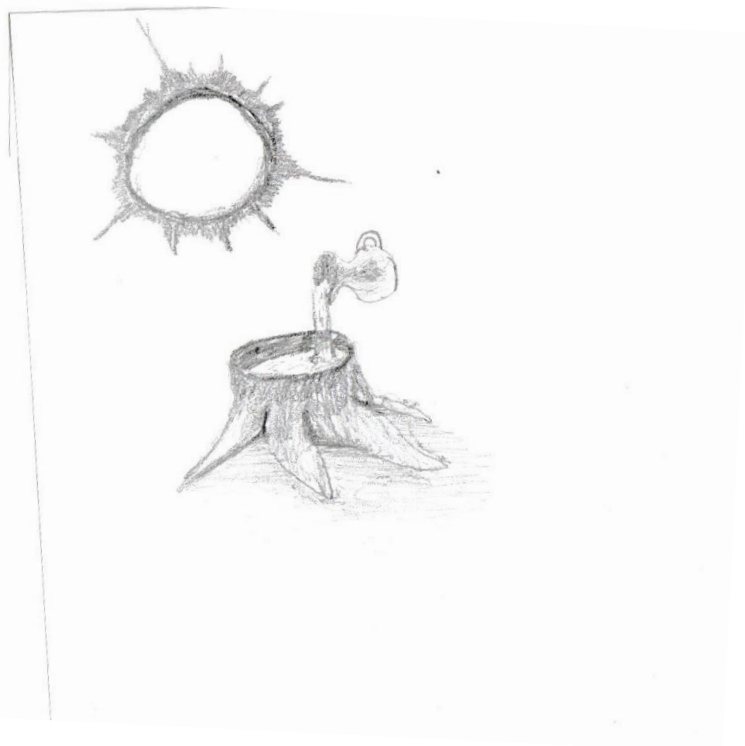
Co jest Bůh můj, se táži?
 Všecko se zde mate, plete,
 kolem se tu obchází,
 brzy se rozům zaplete;
 vždy žádám, ale nikdy
 nemohu Boha smysliti,
 co přidávám, než nikdy
 nemohu při něm skončiti.

Já jsem pařez, mech shnilý,
 všecken tvrdý a zdubělý,
 z hlíny ruce slepily
 mě tvé, tupý, neumělý:
 tys pevnost hlubokosti,
 podpora jsi země svatá,
 duch světa od věčnosti,
 všech všudy věcí podstata.

Kapka rosy tekoucí,
 krůpěje ranní, jedinká,
 prázdný ořech padoucí,
 pomíjející bublinka:
 tys pak slunce bez rána,
 mou nádobu naplňuješ,

jenž tebou bývá plná,
 s ní se sám obveseluješ.

Zdroje textů: Úvodní strana básně pochází z webové stránky Bibliotheca Augustana
https://www.hs-augsburg.de/~harsch/bohemica/Chronologicky/17stoleti/Bridel/bri_clov.html

Text básně je převzatý z digitalizované knihy uveřejněné prostřednictvím Národní knihovny
Praha.

chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/64/07/65/co_b
uh_clovek.pdf